

Oliver Haemhouts

De zilte ballade van lodewijk en billy bud

het wiegelied van de narwal

Ik dook in het water alsof het mijn onderbewustzijn was. Daar was ik weer: in die immense baarmoeder waar al het leven uit ontstaan is, vruchteloos, maar zonder naijver of gierigheid. Meedogenloos is ze wel: barracuda's bijten aan je uitsteeksels omdat dat hen ingeprint is toen de tijd nog stilstond. En het malen in mijn brein, het knarsetanden van uit gepieker opgebouwde vreetstenen, dat ellendig makende binnenvetten werd dof en troebel als het zinken onder een zeespiegel van te veel zout, en al brandde het in al mijn tere huidplooien: de vertraagde stilte, het lamgelegde voortplanten van geluidsgolven veranderde me in een walvis, en sensueel en voorhistorisch werden mijn bewegende ledematen. Ik werd de otter, de bever, era's genetische opbouw werden egaal gevaagd als een golf die het strand op sluipt als een seriemoordenaar.

Gewichtloos en ademloos liet ik me zakken terwijl de heerlijke frisheid mijn oren kalmeerde, en op de bodem vluchtten de goudwindes instinctief van me weg in die eindige doch onbegrensde onderwaterwereld. De schoonheid van de luchtbellen die hun weg zochten naar een lager drukgebied, naar verlossing van de zwaartekracht zorgden ervoor dat ik wou dat ik kieuwen had om hier voorgoed te kunnen blijven. Zou dan het beeld verwelken dat zoveel schoonheid in zich droeg dat het afscheid ervan en haar onbereikbaarheid het leven ternauwernood draaglijk maakt? Ik kwam weer aan de oppervlakte voor een nieuwe ademteug, en het troostende hemelsblauw, de aangename zon, en de kaarsrechte vlucht van een alleenstaande albatros deden me bijna bovenblijven, maar de beschaving sloeg me terug

in het gezicht, de bovenwereld, de droge wereld waar geluid zich te snel voortplant naar de zin van mijn centraal zenuwstelsel. Terug naar het volledige natte omhuld zijn, dat harnas van geduld, dat stenen verslindt, en mijn gedachten temt.

Dieper nog ging ik, en rond mijn hoofd zweefden zeeslangen, en toen zag ik haar voor het eerst, de krab met één reuzenschaar, haar pantser was bleekrozig en op haar schild stond de naam van mijn ondergang: de levenslustige naam van het bijproduct van de liefde die niet de mijne was. Of wanneer je nemesis je haat niet verdient omdat het heelal andere plannen voor je heeft. Ik begreep de boodschap niet, maar was niet onder de indruk van dit onmogelijke bestaanswezen. Gewoon het feit dat het er was, daar onder de bovenwereld, was genoeg.

Ik zwom terug naar het schip voor het te donker werd, al is er niets zo mooi als het dansende schouwspel van de maan, de sterrenhemel en de melkweg onder die laag golvende materie waar het water eindigt zonder grens.

Billy Budd stond met zijn rug naar me maar mijn zwembewegingen deden hem omdraaien. Zijn huid was te oud voor zijn leeftijd, maar het kwam niet van miserie. Ze was geleerlooid door het zout in de zeelucht en getaand door de tropische zon ter hoogte van de doldrums. Toen hij vroeg hoe het met me ging, moest ik denken aan de liefde van een narwalmoeder voor haar kalf en de echo's van haar snikken op het tectonische ritme van haar vrouwelijkheid.

En het schip met haar twee jongens wiegde verder op eeuwenoude golven van moedertaal. ■

me and the old man in lisboa

Den ouwe heeft mijn leven gered, ja, dat kun je wel zeggen. Maar misschien heb ik ook wel zijn leven gered.

Ik herinner het me niet als de dag van gisteren, nee. Den ouwe is al lang dood. 'Geef me een zeemansgraf', zei hij. 'Verstrooi mijn as van de Puente Canal aan La Caleta in Cadiz.' Daar had hij voor het laatst echt een vrouw liefgehad, maar hij sprak er niet graag over.

Maar het was in Lissabon dat hij mij opgepikt heeft. Ik was een straatjoch dat hem wou tillen. Ik dacht dat het een vetzak was, een gluiperd, een kinderlokker, en ik was een bastaard en een wees.

Hij was een bootsman toen, te eigengereid om kapitein te zijn, te drankverslaafd. 'Scarface' noemde hij me. Hij had mijne nummer en toen hij zei dat ik beter dood dan levend was, haalde ik uit met een scherf. Maar ik had zijne nummer toen hij me uitnodigde voor een warme maaltijd.

Eenzaamheid is de poort naar de zee, denk ik. Kinderen zonder ouders en ouders zonder kinderen zijn een vogel voor de kat als de sirenen hen lokken met zoetgevooisde visioenen van zonovergoten eilanden en tropische zeeën.

Hoe veel meer verkeerd kan een gedacht zijn? Gekotst heb ik, de laatste darm uit mijn lijf! 'Wil je terug naar de wal, dekknecht? Fado gezang van ouwe grijsaards aanhoren om hen daarna te zakkenrollen? Niet alleen je broek is van flanel, zie ik.'

Ja, toen wou ik dat ik nee gezegd had, aan de oever van de Taag. 'Nee, ik ga niet mee! Ik blijf hier, in de goot, met mijn rimpels en mijn lijn.'

Maar de dag erna zag ik een walvis aan het einde van de wereld, en de week daarna waren mijn zeebenen van flanel als ik voet zette op het wiegende Port Saïd.

De beste taartjes vind je trouwens niet in Lissabon, weet ik nu, en straatschoffies zijn er in elke havenstad. Den ouwe was zelf een straatschoffie geweest. 'Had mijne kapitein me toen niet meegepakt, had ik waarschijnlijk in de parochie van miserie gebleven. Maar hij nam me mee op de ergste kreng van allemaal! Want je vergeeft haar altijd. Als je 's nachts de Melkweg aanschouwt, en de lucht zout proeft.'

Het is gek hoe alles kan verlopen, er zijn toch zoveel werelden. Eten en drinken zijn niet hetzelfde op land als op het water: ze proeven anders. Waarom?

Misschien verander je als je die stap zet naar daar waar alles drijft. Ze drijft je ook tot het uiterste, tot je ware ik bovendrijft, daar waar de rest wegzinkt.

'Je bent geen dief, kleine, je bent niet niets, je bent de erfgenaam. Zeg het haar, fluister het in haar oren, die golven van schuim en zuurstof. Als zij niet luistert, de werelden onder haar oppervlak misschien wel, haar glinsterende jurk met miljoenen oplichtende algen.'

Ik heb mijn volgeling nog niet gevonden, maar ook den ouwe was niet op zoek, toen zo lang geleden in Lissabon. Het was ik die hem gevonden heb, net zoals hij in een vorig leven in het St. Andrieskwartier zijn redding gevonden had bij een zoveelste ouwe.

Als ik rond mij zoveel verloren zieltjes zie, kan ik niet anders dan mijn benen over de rand hangen en wiegen, en luisteren naar haar, en wachten tot ze mij, de ouwe, absolutie schenkt. ■